

Inclusie en diversiteit op de pedagogische kaart. Ieder kind hoort erbij.

BRON: Humankind

Wat zijn de pedagogische kaart en inspiratiekaarten?

Humankind zet pedagogische thema's in de spotlights. Dat doen zij met behulp van pedagogische kaarten, en bij dit thema ook inspiratiekaarten. Voor baby-, peuter- en BSO-groepen zijn aparte pedagogische kaarten. Op de *pedagogische kaart* staat wat het is, wat de professionals doen en voorbeelden van hoe je dit terugziet in de praktijk. Voor dit thema zijn ook vier inspiratiekaarten gemaakt over Sociaal-culturele achtergrond, Taal & Geletterdheid, Gender & Sekse en Specifieke behoeften. Op de *inspiratiekaarten* staat extra achtergrondinformatie en nog veel meer voorbeelden en concrete handelingssuggesties voor op de groep.

Waarom werkt Humankind met deze kaarten?

Pedagogisch medewerkers van Humankind laten zich in hun werk met kinderen inspireren en verrijken door een solide, op humanistisch gedachtegoed gebaseerde pedagogische visie. Jezelf (mogen) zijn, respect voor elkaar, voor mens en natuur staan hierin centraal. Met maar één doel: optimale groei en bloei van ieder kind. Onder de noemer Pedagogische kaart staat om het jaar een ander thema extra in de spotlights. Aan de hand van deze Pedagogische kaart brengen de pedagogisch medewerkers de pedagogische visie in de praktijk.

In 2022 en 2023 staat 'Inclusie, oog voor elk kind!' op de pedagogische kaart. Met als hulpmiddel vier extra inspiratiekaarten over Sociaal culturele achtergrond, Taal & Geletterdheid, Gender & Sekse en Specifieke behoeften. Het thema zie je terug in het dagelijks werk met kinderen, in het activiteiten aanbod en de documentatie op de groep. Ook ouders worden betrokken bij het thema, bijvoorbeeld door een ouderavond of themabijeenkomst. Daarnaast komt inclusie ook extra aan bod in het groeps- en pedagogisch overleg.

Hoe kun je deze kaarten gebruiken?

De pedagogische kaarten en inspiratiekaarten bevatten veel (achtergrond)informatie én concrete voorbeelden en handelingssuggesties. De kaarten zijn heel geschikt om met elkaar over in gesprek te gaan: wat bedoelen we eigenlijk met inclusie? Door de vele voorbeelden dragen de kaarten bij aan bewustzijn van hoe er op dit moment al aan inclusie wordt gewerkt. En tegelijkertijd zijn de vele voorbeelden heel inspirerend om nog een stapje extra te zetten.

INHOUDSOPGAVE

BLZ

1	Pedagogische kaart Inclusie, oog voor elke baby en dreumes!	2
2	Pedagogische kaart Inclusie, oog voor elke peuter!	3
3	Pedagogische kaart Inclusie, oog voor elk BSO-kind!	4
4	Inspiratiekaart Gender & Sekse	5
5	Inspiratiekaart Sociaal-culturele achtergrond	6
6	Inspiratiekaart Taal & Geletterdheid	7
7	Inspiratiekaart Kinderen met Specifieke behoeften	8

Inclusie

Oog voor elke baby en dreumes!

Wat is het?

Mini-maatschappij

Op onze locaties maken kinderen deel uit van een groep. Ze vormen een mini-samenleving buiten het eigen gezin of de familie. Hoe klein ze ook zijn, bij ons oefenen de baby's en dreumesen al in samenleven en samen spelen. En dat met kinderen die allemaal anders zijn. Ieder heeft zijn eigen verhaal, achtergrond, talent, voorkeur, thuistaal, enzovoort.

Verschillen geven kleur aan de wereld

Natuurlijk zijn er verschillen: ieder kind is uniek. Dat is juist prachtig! Wij zorgen ervoor dat ieder kind zich thuis voelt. Dat ieder kind erbij hoort en zich veilig voelt op de groep. Zowel fysiek als emotioneel. Wij hebben oog voor elk kind.

Dit betekent dat wij zorgen voor herkenning van de thuissituatie bij ons in de groep en dat het kind kan zich identificeren met de materialen op de groep. Herkenbaar spel materiaal voor ieder kind.

Vertrouwde, bekende voorwerpen maken dat de baby of dreumes zich veilig gaat voelen. En pas als een kind zich veilig voelt, durft hij te oefenen en op onderzoek uit te gaan. En pas dan ontwikkelt hij zich.

VN-verdrag van de Rechten van het Kind

ARTIKEL 2 Elk kind heeft het recht zich te ontplooiën in een omgeving die gekenmerkt wordt door gelijkwaardigheid en respect voor diversiteit. Ieder kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie.

Inclusie bij baby's en dreumesen: wat doen wij?

- Wij zorgen ervoor dat ieder kind zich veilig voelt.
- Wij bieden ieder kind een stuk herkenning van de thuissituatie.
- Wij gunnen ieder kind alle mogelijkheden en maken geen onderscheid in de benadering van jongens en meisjes.
- Wij laten ze in aanraking komen met verschillende culturen en gezinsstructuren, bijvoorbeeld door middel van boekjes of muziek vanuit verschillende culturen.
- Wij houden rekening met de thuistaal van het kind en met gewoonten en gebruiken in de thuissituatie.
- Wij hebben een open, geïnteresseerde houding naar ouders. We voeren gesprekken met ouders over onze pedagogische ideeën en hún kijk op opvoeden.

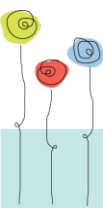
Hoe zie je dit terug in onze baby- en dreumesgroepen?

Voorbeelden:

- In ons spelaanbod vind je voor alle baby's en dreumesen herkenbare materialen, die aansluiten bij de thuissetting van het kind. Denk aan een speeldoekje met Afrikaanse print, een pop met de huidskleur van het kind, een prentenboek over een kindje met twee vaders of een Turks liedje.
- We voeren een gedegen kennismakingsgesprek, waarin we ook aandacht hebben voor de wensen, rituelen, gebruiken en gewoontes van de ouders.
- We hebben een familiemuur met foto's van alle gezinnen.
- We laten liedjes horen uit de thuiscultuur van het kind (voor het kind herkenbare klanken).

Meer voorbeelden?

Zie de vier Inspiratiekaarten over Gender & Sekse, Sociaal-culturele achtergrond, Taal & Geletterdheid en Specifieke behoeften.

Inclusie Oog voor elke peuter!

Wat is het?

Mini-maatschappij

Op onze locaties maken kinderen deel uit van een groep. Ze vormen een mini-samenleving buiten het eigen gezin of de familie. Bij ons oefenen peuters al in samenleven en samen spelen. En dat met kinderen die allemaal anders zijn. Ieder heeft zijn eigen verhaal, achtergrond, talent, voorkeur, thuistaal, enzovoort.

Verschillen geven kleur aan de wereld

Natuurlijk zijn er verschillen: ieder kind is uniek. Dat is juist prachtig! Wij zorgen ervoor dat ieder kind zich thuis voelt. Dat ieder kind erbij hoort en zich veilig voelt op de groep. Zowel fysiek als emotioneel. Wij hebben oog voor elk kind.

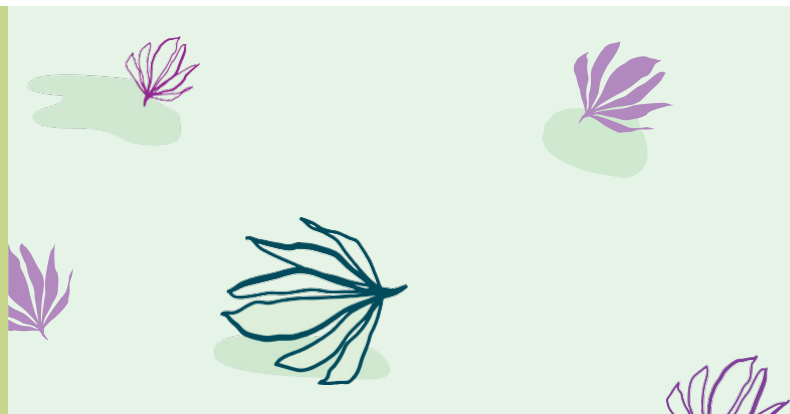
Pas als een kind zich vertrouwd en geaccepteerd voelt, durft hij te experimenteren, te oefenen, 'fouten' te maken en op onderzoek uit te gaan. Durft hij zo in het spel op te gaan, dat hij de omgeving vergeet. En pas dan ontwikkelt hij zich.

Daarom zorgen wij ervoor dat peuters bij ons in de groep een stukje van hun thuissituatie herkennen. Dat het kind zich kan identificeren met de materialen op de groep. Wij sluiten aan bij de ontwikkelingsbehoeften van peuters, rekening houdend met het eigen verhaal van het kind. En natuurlijk binnen de mogelijkheden van de groep.

VN-verdrag van de Rechten van het Kind

ARTIKEL 2 Elk kind heeft het recht zich te ontplooiën in een omgeving die gekenmerkt wordt door gelijkwaardigheid en respect voor diversiteit. Ieder kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie.

ARTIKEL 12 Elk kind heeft het recht om zijn mening kenbaar te maken over zaken die hem aangaan. De visie van elk kind moet erkend en gewaardeerd worden.

Inclusie bij peuters: wat doen wij?

- Wij zorgen ervoor dat ieder kind zich veilig voelt.
- Wij bieden ieder kind een stuk herkenning van de thuissituatie. Zodat zij de wereld om zich heen veilig leren begrijpen.
- Wij gunnen ieder kind alle mogelijkheden en maken geen onderscheid in het aanbod aan en in de benadering van jongens en meisjes.
- Wij laten peuters in aanraking komen met verschillende culturen en gezinsstructuren.
- Wij houden rekening met de thuistaal van het kind en met gewoonten en gebruiken in de thuissituatie.
- Wij hebben een open, geïnteresseerde houding naar ouders. We voeren gesprekken met ouders over onze pedagogische ideeën en hún kijk op opvoeden.

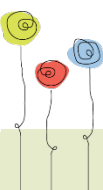
Hoe zie je dit terug in onze peutergroepen?

Voorbeelden:

- In ons spelaanbod zijn voor alle peuters herkenbare materialen aanwezig die aansluiten bij de thuiscultuur van het kind. Bijvoorbeeld eetstokjes of een pak couscous in de huishoek, oriëntaalse instrumenten of verschillende stijlen verkleedkleding.
- We voeren een gedegen kennismakingsgesprek, waarin we ook aandacht hebben voor de wensen, rituelen, gebruiken en gewoontes van de ouders.
- We hebben een familiemuur met foto's van alle gezinnen.
- In ons aanbod prentenboeken komen verschillende gezins-samenstellingen voor (bijvoorbeeld een kind met twee vaders of gescheiden ouders).
- We praten Nederlands op de groep, maar de thuistaal kan functioneel worden ingezet. Bijvoorbeeld om een kind zich veilig te laten voelen, of om van elkaar te leren door in verschillende talen 'goedemorgen' te leren zeggen.
- We voeren gesprekken met peuters over de verschillen, maar vooral ook over de overeenkomsten. Zo leren de peuters dat iedereen uniek en bijzonder is en tegelijkertijd dat iedereen gelijkwaardig is en erbij hoort.

Meer voorbeelden?

Zie de vier Inspiratiekaarten over Gender & Sekse, Sociaal-culturele achtergrond, Taal & Geletterdheid en Specifieke behoeften.

Inclusie Oog voor elk BSO-kind!

Wat is het?

Mini-maatschappij

De BSO is een plek waar kinderen elkaar ontmoeten. Waar ze leren om met elkaar samen te leven en samen te spelen. Waar ze een stukje van de wereld ontdekken. En waar ze leren dat alle kinderen anders zijn, dat ieder kind zijn eigen achtergrond, talent, voorkeuren of thuistaal heeft.

Verschillen geven kleur aan de wereld

Natuurlijk zijn er verschillen: ieder kind is uniek. Dat is juist prachtig! Wij zorgen ervoor dat ieder kind zich thuis voelt. Dat ieder kind erbij hoort en zich veilig voelt op de groep. Zowel fysiek als emotioneel. We hebben oog voor elk kind.

Voor kinderen op de BSO betekent dit dat wij zorgen voor herkenning van de eigen thuissituatie en dat wij aansluiten bij de behoeften van ieder kind. Binnen de mogelijkheden van de groep. Daarnaast bieden we BSO-kinderen een verbreding en verrijking: we laten ze zien wat er nog meer is buiten de eigen leefomgeving.

VN-verdrag van de Rechten van het Kind

ARTIKEL 2 Elk kind heeft het recht zich te ontplooien in een omgeving die gekenmerkt wordt door gelijkwaardigheid en respect voor diversiteit. Ieder kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie.

ARTIKEL 12 Elk kind heeft het recht om zijn mening kenbaar te maken over zaken die hem aangaan. De visie van elk kind moet erkend en gewaardeerd worden.

Inclusie bij BSO-kinderen: wat doen wij?

- Wij zorgen ervoor dat ieder kind zich fijn voelt op de BSO.
- Dat ieder kind zich veilig en gezien voelt op de groep. Wij houden rekening met ieder kind.
- Wij (volwassenen én kinderen) respecteren ieders mening.
- Wij zijn het voorbeeld voor de kinderen en laten kinderen zien hoe ze op een respectvolle manier met elkaar kunnen omgaan, hoe ze rekening kunnen houden met elkaar en verantwoordelijk zijn voor elkaar.
- Wij bieden ieder kind herkenning van de eigen thuissituatie.
- Wij verbreden de leefwereld van het kind door kinderen in aanraking te laten komen met verschillende culturen en gezinsstructuren.
- Wij gunnen ieder kind alle mogelijkheden en maken geen onderscheid in het aanbod aan en in de benadering van jongens en meisjes.
- Wij kijken naar de ontwikkelingsbehoeften van het kind, stemmen ons pedagogisch handelen hierop af en zoeken indien nodig naar passende oplossingen. We voeren hierover het gesprek met de ouders en het kind.
- Wij hebben een open, geïnteresseerde houding naar ouders. We voeren gesprekken met ouders over onze pedagogische ideeën en hún kijk op opvoeden.
- Wij laten blijken dat alle thuistalen belangrijk zijn. Dit, en waar kinderen vandaan komen, draagt bij aan wie ze zijn. Nederlands is de voertaal op de groep: de taal die alle kinderen op de groep met elkaar verbindt.

Hoe zie je dit terug in onze BSO-groepen?

Voorbeelden:

- We hebben (prenten)boeken waarin mensen met verschillende huidskleuren voorkomen en in verschillende gezinssamenstellingen (bijvoorbeeld gescheiden ouders of twee vaders).
- We bieden regelmatig multiculturele activiteiten aan, zoals een muziekactiviteit met Turkse muziek of een kookactiviteit met Afghaanse gerechten. Of een kind dat vanuit thuis een voorwerp meeneemt en dit laat zien of een verhaal vertelt vanuit de eigen culturele achtergrond.
- We tonen interesse in de taal die kinderen thuis praten, bijvoorbeeld door een woordenlijst op te hangen van veelvoorkomende woorden in de thuistalen van onze BSO-kinderen.
- Kinderen maken op de BSO kennis met andere culturen. Bijvoorbeeld tijdens een thema of activiteiten zoals Pim-Pam-Pet met woorden uit verschillende culturen.

Meer voorbeelden?

Zie de vier Inspiratiekaarten over Gender & Sekse, Sociaal-culturele achtergrond, Taal & Geletterdheid en Specifieke behoeften.

Inspiratiekaart Gender & Sekse

Jongens en meisjes zijn verschillend. Vanaf de allereerste ontwikkeling van een baby in de baarmoeder ontstaan specifieke geslachtskenmerken en een specifieke hormoonhuishouding. Dit zijn de biologische verschillen tussen jongens en meisjes. Deze biologische verschillen werken uiteraard door in het gedrag van kinderen. Jongens en meisjes gedragen en ontwikkelen zich vanaf de geboorte anders.

De verschillen tussen jongens en meisjes zijn echter bij de geboorte nog niet zo heel groot. Hoe meer we die verschillen tussen geslachten benoemen en koppelen aan de sekse, hoe meer kinderen zich er ook naar gaan gedragen. Dus: de opvoeding kan de verschillen tussen jongens en meisjes steeds groter maken.

Dit doen we allemaal, bewust of onbewust. En in iedere sociaal-culturele omgeving weer net op een andere manier. Een meisje noemen we eerder lief en schattig; bij een jongen zien we al gauw stoere eigenschappen. Een meisje mag stoer en druk gedrag vertonen, maar als ze dat altijd doet noemen veel mensen haar 'jongensachtig'. Een jongen mag roze aan, zeker als hij nog klein is. Maar als hij op 8-jarige leeftijd roze laarzen wil, dan hebben veel mensen hier een mening over. En zo worden kinderen onbewust in bepaald stereotype gedrag geduwd.

Dit is niet hoe wij naar de ontwikkeling van kinderen kijken. Bij Humankind krijgen alle kinderen de ruimte om te ontdekken wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Op de eigen manier, in ieders eigen tempo. Het gaat er dus níet om of jongens geen jongen mogen zijn, of meisjes geen meisje, maar dat kinderen zelf mogen ontdekken en onderzoeken wie ze zijn, wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Juist daarom bieden wij kinderen alle mogelijkheden om de eigen identiteit te ontwikkelen. Zonder bewuste (of onbewuste) beïnvloeding door de omgeving van hoe een kind zich hoort te gedragen. Zodat ieder kind helemaal zichzelf mag en kan zijn.

Hoe laten we dit zien in ons pedagogisch handelen?

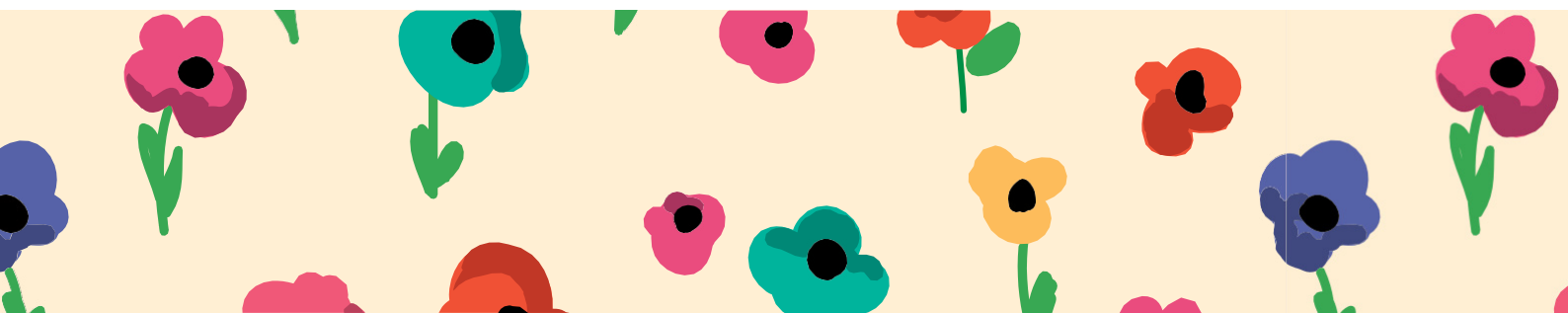
Ieder kind is uniek. Alle kinderen mogen zichzelf zijn, experimenteren en ontdekken wie zij zijn. Wij bieden kinderen de ruimte om hiermee te oefenen.

Wij gunnen ze alle mogelijkheden die op hun ontwikkelingsbehoeften aansluiten, zodat ze zelf hun voorkeuren kunnen ontwikkelen. Iedere eigen keuze van een kind is goed, of het nu gaat om kleding of speelgoed.

Daarbij voeren wij ook gesprekken met de kinderen over sekse-stereotypen: vinden we dat jongens geen jurk aan mogen? Waarom? En wat nu als je dit mooi vindt als jongen? Hiermee proberen we kinderen bewust te maken van hun eigen sekse-stereotype denken.

Wist je dat...

Sekse verwijst naar de biologische en fysieke eigenschappen van mensen. Gender heeft betrekking op de maatschappelijke interpretatie van vrouwelijke en mannelijke rollen. Deze genderrollen zijn historisch gegroeid, cultureel bepaald en afhankelijk van andere diversiteitsfactoren.

Inspiratiekaart Sociaal-culturele achtergrond

Een van de pedagogische doelen van de kinderopvang is werken aan de overdracht van waarden en normen. Zo leren kinderen over gewoontes, tradities en gebruiken in de samenleving. En de samenleving is breder dan de eigen cultuur waartoe het gezin behoort.

In de groep zitten kinderen uit allerlei settings: gezinnen met verschillende inkomensposities, gezinnen die anders zijn samengesteld dan wat het kind kent. In de groep hebben al die kinderen met al die achtergronden een plek. In die mini-maatschappij kunnen ze leren op een positieve manier met elkaar om te gaan. Op een natuurlijke manier ervaren ze diversiteit. Dat is waardevol voor nu én voor later.

Uit onderzoek blijkt dat problemen bij jongeren minder voorkomen als ze opgroeien in een omgeving met sociale verbondenheid. In de kinderopvang kunnen we daaraan werken. Wij heten elk kind welkom, we respecteren elk kind en zijn of haar ouders en discrimineren niet. We zijn er ook alert op dat dit in de groep niet gebeurt. Kinderen ervaren dat ze er mogen zijn, dat ze ertoe doen, dat we *positieve* verwachtingen hebben van wat ze kunnen en dat wij het fijn vinden dat zij in de groep zijn.

Hoe laten we dit zien in ons pedagogisch handelen?

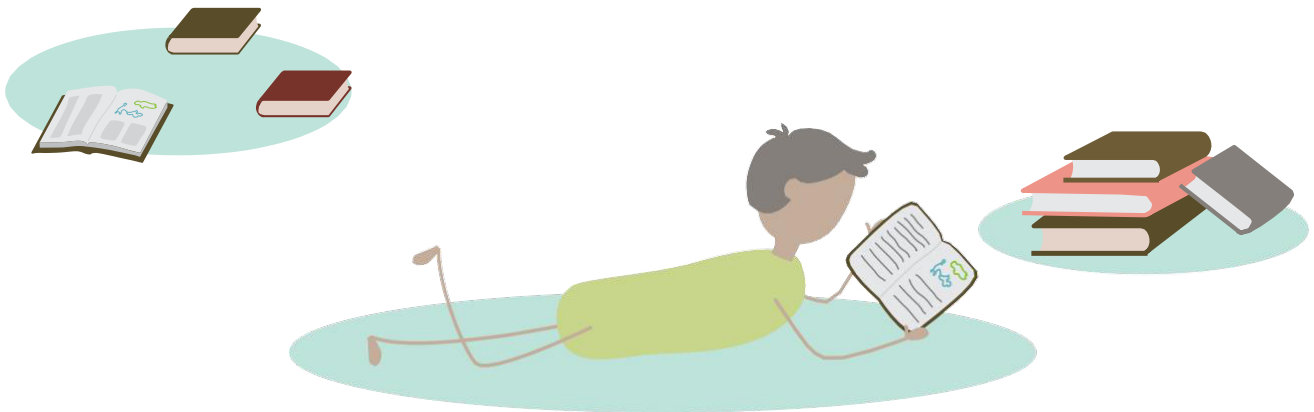
Kinderen leren veel door te kijken. Ze *zien* hoe mensen om hen heen omgaan met elkaar en met situaties. Dit betekent dat kinderen leren van hoe pedagogisch medewerkers zich gedragen en wat ze zeggen, vinden of uitstralen. Pedagogisch medewerkers zijn een rolmodel. Zij

kunnen laten zien dat elk kind erbij hoort en dat er respect is voor de verschillende achtergronden van de kinderen. Kerst én het Suikerfeest zijn allebei redenen voor feest op de groep. Het spelmaterial en de aankleding van de groep leveren herkenning bij *alle* kinderen. Zelf ervaren hoe het is om allemaal verschillend te zijn en toch één groep te vormen, is een ander winstpunt. Op je locatie kun je kinderen laten ervaren hoe het is om een ander kind te helpen. Of te troosten. En hoe het prima lukt om in de BSO samen het weekmenu voor een vakantie te bedenken.

Elke dag biedt middelen en momenten om kinderen te laten ervaren dat zij een plek in de groep hebben en dat ze samen met alle anderen de groep zijn. Daarom noemen we onze opvang een democratische oefenplaats. Kinderen leren dat anders zijn vanzelfsprekend is, dat iedereen er anders uitziet, dat iedereen andere kleding draagt, dat iemand twee vaders heeft, enzovoort. Ze leren dat dit boeiend is en reden voor respect. En... dat je zoveel gemeenschappelijk kunt hebben, dat je het samen hartstikke fijn hebt. We werken aan een 'wij-gevoel' en houden oog voor respect voor verschillen. Als pedagogisch medewerker stimuleer je respectvol gedrag van kinderen ten opzichte van elkaar.

Inspiratiekaart Taal & Geletterdheid

Taal gebruiken wij om met elkaar te kunnen communiceren. Door middel van taal kunnen wij iets vertellen en onze gedachten en gevoelens uiten. En op elkaar reageren. Om elkaar hierbij goed te begrijpen, is het handig om dezelfde taal te spreken.

Het kan zijn dat een kind in de opvang onze gemeenschappelijke taal, het Nederlands, nog niet begrijpt of spreekt. En wij begrijpen de taal van het kind niet. Voor jonge kinderen is dit niet direct een probleem, omdat zij vaak op andere manieren communiceren (denk aan huilen of aanwijzen). Maar zodra een kind leert praten, is het gebruik van taal het belangrijkste communicatiemiddel. Elkaar niet begrijpen, kan voor het kind erg vervelend zijn en een gevoel van onveiligheid geven.

Erkennen van de thuistaal van een kind en het gebruiken ervan op de opvang, kan een positieve invloed hebben op het welbevinden, zelfvertrouwen en de identiteitsontwikkeling van het kind. Zo laten wij zien dat wij de thuistaal en cultuur respecteren en dat het kind al belangrijke en waardevolle vaardigheden heeft geleerd in de thuistaal. Ook kan het ondersteunen van de thuistaal de ontwikkeling van het Nederlands stimuleren, omdat de algemene taalvaardigheid van het kind verbetert. Door expliciet verbanden te leggen tussen het Nederlands en de thuistaal, kan een kind de talige kennis die hij al heeft, inzetten bij het leren van het Nederlands. De thuistaal is het fundament voor het leren van de Nederlandse taal. Een goede taalontwikkeling van het kind in de thuistaal, heeft een positief effect op de Nederlandse taalontwikkeling.

Ook kinderen die thuis opgroeien met het Nederlands, ervaren voordelen van meertaligheid in de groep. Ze ontdekken en ontwikkelen taalbewustzijn en een positieve houding tegenover andere talen. Dit helpt hen bij het leren van andere talen.

Hoe laten we dit zien in ons pedagogisch handelen?

In onze opvang is Nederlands de voertaal. Als een kind de Nederlandse taal nog niet (voldoende) machtig is, bieden wij de veiligheid om te oefenen met taal en de woordenschat te vergroten. Wij geven het kind de ruimte om zich te uiten in de thuistaal en proberen te begrijpen wat het kind zegt. Hieraan geven wij vervolgens Nederlandse woorden. Pedagogisch medewerkers zijn rolmodel en kunnen laten zien dat elk kind erbij hoort, dat we respect hebben voor ieder kind.

Ons eigen handelen ondersteunen wij met Nederlandse taal: we benoemen wat we zien, wat we doen en wat we gaan doen. Daarnaast ondersteunen we kinderen om met elkaar te communiceren, ook al spreken ze (nog) niet dezelfde taal. We geven woorden aan wat we zien en wat we denken dat een kind bedoelt. En vragen of dit klopt.

Ook proberen wij kinderen bewust te maken van het feit dat niet iedereen dezelfde taal praat, dat er verschillende manieren zijn van communiceren. Dat we elkaar kunnen helpen om tot eenzelfde taal te komen, zodat we elkaar begrijpen. We stimuleren respectvol gedrag van kinderen ten opzichte van elkaar.

Inspiratiekaart Kinderen met Specifieke behoeften

Ieder kind is anders: elk kind heeft zijn eigen behoeften, karakter en talenten. Sommige kinderen hebben specifieke behoeften vanwege een ziekte, lichamelijke beperking, opvallend gedrag of een ontwikkelingsachterstand. Vaak kunnen zij met wat extra ruimte, moeite en aanpassingen, gewoon meedoen op de groep en zich binnen de eigen mogelijkheden ontwikkelen. Als pedagogisch medewerker help je het kind vooruit, bij iedere grote of kleine stap.

Kinderen met specifieke behoeften kunnen extra kennis en kunde vragen van de pedagogisch medewerker, maar hoeven geen extra belasting te zijn in de groep. Heldere regels opstellen en duidelijke afspraken maken, kan hierbij helpen. Omgaan met de specifieke behoefte wordt dan in de routine meegenomen. Zo waarschuwen we Reda van tevoren dat zijn lievelings-PM er nu niet is, zodat hij niet van streek raakt. Of geven we Eva de ruimte om even naar de gang te lopen als ze boos is, zodat ze zelf tot rust kan komen.

Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zich veilig voelt op de groep. Het welbevinden van ieder kind, plezier in het spel en trots zijn op zichzelf geven ons belangrijke informatie voor ons pedagogisch handelen. Ieder kind heeft eigen talenten, ook het kind met specifieke behoeften. Juist voor dit kind is het belangrijk om deze talenten extra te benadrukken. Tenslotte zijn de specifieke behoeften maar één onderdeel van het kind.

Hoe laten we dit zien in ons pedagogisch handelen?

We bieden ieder kind veiligheid en geborgenheid. We stemmen ons pedagogisch handelen af op de ontwikkelingsbehoeften van ieder kind. Sommige kinderen vragen meer van onze pedagogische vaardigheden dan andere. Bijvoorbeeld meer geduld, uitleg, structuur, ruimte om anders te mogen zijn of ander gedrag te laten zien. Het gaat niet om te kijken naar wat er mis is met het kind; het gaat erom hoe je als pedagogisch medewerker je aanpak en begeleiding kunt afstemmen op wat het kind nodig heeft om zich te ontwikkelen. Waarop heeft het kind extra ondersteuning nodig? We kijken en luisteren naar het gedrag van het kind en ontdekken op die manier hoe wij hem kunnen ondersteunen. Een open en eerlijk gesprek met de ouder over de specifieke behoeften van een kind is belangrijk: echt partnerschap in de opvoeding, samen op één lijn zitten, kan voor dit kind extra waardevol zijn. Ouders kunnen je nieuwe inzichten geven over het gedrag van het kind.

Kinderen merken het snel als een kind op een bepaald punt anders is of zich anders gedraagt dan andere kinderen. Ze stellen vragen, ze wijzen of kijken. Dit doen ze om de wereld om hen heen te begrijpen, meestal zonder oordeel. Ze zijn nieuwsgierig. Wij beantwoorden deze vragen of reageren op de reacties van kinderen, passend bij de ontwikkeling van het kind. En maken eventueel afspraken over hoe de kinderen elkaar kunnen helpen. Ieder kind heeft zijn eigen talenten en ieder kind kan voor een ander iets betekenen. Dit is een voordeel van samen een groep vormen.

Naast de verschillen zijn er ook overeenkomsten tussen kinderen. Met name bij kinderen met specifieke behoeften is het belangrijk om in de groep te kijken naar de overeenkomsten met andere kinderen. Dit versterkt het groepsgevoel, het wij-gevoel, en draagt bij aan een positief groepsklimaat.

Ieder kind is anders én iedere groep is anders. De samenstelling van de groep, grootte van de locatie, kwaliteiten van de pedagogisch medewerkers, samenwerking met externe partijen: het is overal net iets anders. Dit kan betekenen dat het ene kind met specifieke behoeften prima op de ene groep kan functioneren, terwijl het aanbod op een andere groep onvoldoende kan worden afgestemd op de ontwikkelingsbehoeften van het kind. Of het kan zijn dat de emotionele veiligheid van het kind zelf of van de andere kinderen op een bepaalde groep niet voldoende gewaarborgd kan worden.

We blijven kijken naar wat we het kind kunnen bieden en proberen er alles aan te doen om zo goed mogelijk aan te sluiten op de ontwikkelingsbehoeften van het kind. Maar we zijn ook eerlijk tegen onszelf als het niet lukt.

